

Asia: VN/30301/2025

Sähköinen testamentti ja testamenttirekisteri; arviomuistio

1.1 Sääntelyn tarpeellisuus

Lausuntonne:

-

1.2 Sähköisen testamentin laatiminen ja allekirjoittaminen

Lausuntonne:

-

1.3 Sähköisen testamentin todistaminen

Lausuntonne:

Verohallinnon käsityksen mukaan asiakkaan asioiden vaivattoman hoitamisen sekä sähköisen asioinnin edistämiseksi olisi perusteltua, että perintökaaren (40/1965) 10 luvussa tarkoitettu testamentin todistaminen tehtäisiin sähköisen testamentin osalta verkkoyhteydellä.

1.4 Sähköisen testamentin peruuttaminen

Lausuntonne:

-

1.5 Muuta sähköisestä testamentista (ml. tekninen toteutus)

Lausuntonne:

2.1 Julkisen vallan ylläpitämisen testamenttirekisterin tarpeellisuus (muiden kuin sähköisten testamenttien osalta)

Lausuntonne:

Verohallinto tukee sähköisten toimintatapojen edistämistä yhteiskunnassa ja pitää tärkeänä luoda mahdollisuus testamentin tekemiseen ja allekirjoittamiseen sähköisesti sekä palvelu tällaisen testamentin säilyttämiseen ja välittämiseen kuolinpesän asiointipalveluun testamentintekijän kuoltua. Digitalisoimalla testamentin laatimisen, säilyttämisen ja hyödyntämisen menettelyt voidaan kansalaisille tarjota keino välttää paperisiin testamentteihin liittyviä riskejä kuten testamentin tuhoutumista, katoamista ja väärentämistä sekä tietämättömyyttä testamentin olemassaolosta. Verohallinto pitää mahdollisena ratkaisuvaihtoehtona, että sitä, olisiko testamenttirekisteriä tarpeen ottaa käyttöön myös paperimuodossa laadittujen testamenttien säilyttämiseen ja toimittamiseen kuolinpesän tietoon, arvioitaisiin vasta seuraavassa vaiheessa, kun digitaalisten toimintatapojen käytöstä ja sen vaikutuksesta testamenttikäytäntöihin olisi saatu kokemuksia.

2.2 Testamenttirekisterin toteuttamistapa ja sisältö

Lausuntonne:

-

2.3 Rekisteröinnin oikeusvaikutukset (ml. muuttaminen ja peruuttaminen)

Lausuntonne:

-

2.4 Edustajan käyttö rekisteröinneissä

Lausuntonne:

-

2.5 Testamenttirekisterin julkisuus, säilytysaika ja testamentista ilmoittaminen

Lausuntonne:

-

2.6 Muuta testamenttirekisteristä (esim. usean henkilön yhteinen testamentti)

Lausuntonne:

-

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Lausuntonne:

Arviomuistion luvussa 5.2.2 (s. 43) on todettu, että testamentin tekijän omassa säilytyksessä olleen testamentin etsiminen voi olla hankalaa ja viedä aikaa. Jos testamentti tulisi perillisten tietoon heti pesänselvityksen alkuvaiheessa, pesänselvitysprosessista tulisi joutuisampi ja täydennysperukirjoja tarvittaisiin harvemmin. Toimiva testamenttirekisteri saattaisi siten vähentää myös Verohallinnon

perintöverotukseen liittyvää kuormitusta, mikä olisi helpotus myös verotuspäätöksiä odottaville kansalaisille. Verohallinto toteaa, että Verohallinto saa sinällään nykytilassakin testamentit pääsääntöisesti perintö- ja muun verotuksen toimittamisen edellyttämällä tavalla. Testamenttirekisterin käyttöönotolla ei ainakaan ilman testamenttiedon rakenteellistamista ja tässä selvitysvaiheessa tunnisteta suoranaisia Verohallinnon verotustoimintoja tehostavia vaikutuksia.

Verohallinto korostaa testamenttirekisterin hyödyntämisen osalta sitä, että testamenttien rakenteellistaminen ja liikkuminen sähköisesti tietojärjestelmien välillä on tärkeää erityisesti asiakkaan hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Tämä helpottaisi nimenomaisesti asiakasta, koska hänen ei tarvitsisi toimittaa tätä monen asioinnin hoitamiseksi välttämätöntä asiakirjaa erikseen jokaiseen asiointipaikkaan. Testamenttien rakenteellistaminen mahdollistaisi sen, että testamenttia voitaisiin hyödyntää mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla kuolinpesän palvelualustalla. Merkittävä osa nykyään tehtävistä testeistä ja testamenttimääräyksistä on Verohallinnon käsityksen mukaan mahdollista rakenteellistaa siten, että rakenteellisia testamenttietoja voitaisiin hyödyntää myös esitäyttötietona kuolinpesän asiointipalvelussa.

3.2 Muut huomiot

Lausuntonne:

Verohallinto pitää arviomuistiossa ehdotettua sähköistä testamenttia ja testamenttirekisteriä kannatettavana.

Sähköistä testamenttia ja testamenttirekisteriä sekä niihin liittyvää asiointipalvelua ja neuvontaa koskeva kokonaisuus olisi selkeintä toteuttaa yhden ylläpitäjän toimesta eikä eriyttää toimintoja eri viranomaisille.

Verohallinto kiinnittää huomiota siihen, että EOAVH-hankkeessa toteutettavaksi ehdotettu Verohallinnon ylläpitämä kuolinpesän asiointipalvelu ei sovellu asiakaskäyttöliittymäksi testamenttirekisteriin. Tämä johtuu siitä, että asiointipalvelu muodostuu vasta henkilön kuoltua tämän kuolinpesälle, kun testamentti puolestaan on nyt lausuttavana olevan asiakokonaisuuden toteuttamisen näkökulmasta lähtökohtaisesti elossa olevaan henkilöön liittyvä asiakirja.

Arviomuistion sivulla 64 alaviitteessä 34 on todettu, että jatkovalmistelussa on pohdittava, kulkisiko tieto asiointipalveluun kuolinpesän osakasrekisterin kautta, rakennettaisiinko linkki suoraan testamenttirekisteristä asiointipalveluun vai kehitettäisiinkö tähän muu mahdollinen tekninen ratkaisu. Verohallinto ei katso tarkoituksenmukaiseksi lausua vielä tässä vaiheessa edellä lausumaansa tarkemmalla tasolla arviomuistiossa esitetyistä seikoista. Menettelyiden yksityiskohtien arviointi on järkevää tehdä jatkovalmistelussa siinä vaiheessa, kun on ensin saatu kokemuksia kuolinpesän osakasrekisterin hyödyntämisestä ja asiakkaiden palvelualustalla toimimisesta sekä ratkaistu muun muassa se, mitä tietoja testamenttirekisteriin tulee yksityisoikeudellisesta näkökulmasta kerättäväksi. Verohallinto on mahdollisessa jatkovalmistelussa

valmis tuomaan esille niitä tarpeita, joita rakenteellisten testamenttimallien luomisessa tulisi ottaa huomioon perintöverotuksen toimittamisen ja muiden Verohallinnon tehtävien hoitamisen näkökulmasta.

Kautto Markus

Verohallinto - Pääjohtaja Markku Heikura, ylitarkastaja Markus Kautto